

Duitschen Aertzvereinsbund, prof. RICHTER, kwam met vele anderen in de gevangenis, sommigen wegens „unehrbietiges Betragen”. Zóó, van haar leiders beroofd, moest de beweging voor de éénheid van stand stilstaan — maar niet voor altijd; zij heeft ten slotte — niet in de laatste plaats tot heil der bevolking — gezegevierd.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

VRAAGTEEKEN, UITROEPTEEKEN EN HET BLIKSEMAFLEIDERTJE „SATYRE”.

Coitus, menstruatie, zwangerschap, geven praedispositie, soms ook wel verminderde vatbaarheid voor verschillende ziekten. Croupeuse pneumonie korten tijd na coitus of menstruatie, lumbago een dag of vier na coitus, zijn geen toevalligheden. De geneeskundigen kunnen in hun practijk zich hiervan vergewissen, een bezigheid, die zeker zoo goed met hun dagelijksch werk harmonieert, als het kijken naar een vraagteeken, een uitroepteken en het bliksemafleidertje „satyre”. Als een principieele wijze, om het verband te zoeken tusschen trauma en ziekte, heeft collega BROCX voorgeslagen „ga na of het bedoelde trauma zoo'n ziekte kan verergeren, dan is het eenigermate waarschijnlijk, dat dat trauma de ziekte ook kan veroorzaken”. Nemen wij aan, een stoot tegen de borst, later gevolgd door croupeuse pneumonie — een val op het hoofd, later gevolgd door encephalitis. Overweeg nu: de hijgende pneumonielijder zou een stomp tegen de borst krijgen — de suffe encephalitislijder zou uit bed met het hoofd op den grond vallen. Kan men nu een objectief bewijs leveren van de al dan niet verergering der pneumonie of der encephalitis? Neen, slechts een waarschijnlijkheid, het subjectieve „het is aannemelijk”. Vervolgens neemt men van dit subjectieve standpunt uit, een onredelijken sprong naar het ontstaan der ziekten (ontstaan en verergering der ziekten zijn geenszins overeenkomstige, doch geheel verschillende dingen) en wat is het resultaat? Is dan de zekerheid bereikt? Nog lang niet. Het is dan nog slechts eenigermate waarschijnlijk, dat het trauma de ziekte heeft veroorzaakt. Ik vraag thans, verstokt en wel, wat heeft nu de practiseerende geneesheer aan dezen door collega BROCX gehouden beschouwing?

Dreumel, 17 Juni 1929.

J. J. VAN DER KLEIJ.

Aan eene beschouwing omtrent geneeskundige vraagstukken heeft alleen hij iets, die de noodzakelijkheid erkent, dat daarbij objectiviteit als eerste gebod geldt.

22 Juni 1927.

D. BROCX.

DE AETIOLOGIE VAN DE DERMATITIS EXFOLIATIVA NEONATORUM (RITTER VON RITTERSHEIM).

Naar aanleiding van de mededeeling van coll. SOLLEWIJN GELPKE, zou ik er op willen wijzen, dat in de paediatrische literatuur de identiteit van pemphigus neonatorum en RITTER reeds lang wordt verdedigd — in den laatsten tijd o.a. weer door WORINGER en WIELAND.

Vóór 15 jaren beschreef prof. SCHELTEMA een typische dermatitis RITTER bij een pasgeboren kindje, terwijl een zusje van 2 jaar pemphigus + impetigo contagiosa had, de moeder een drietal kleine pemphigusblazen aan de linker mamma. De verpleegster, die het kind verzorgde, kreeg een groote blaas aan den wijsvinger.

Tilburg.

J. L. KEYSER.